LEVEN EN DOOD VAN JANUS VRINDT, OUD-KAMPIOEN OP DE SCHAATS

Met een gezicht als een oorwurm zat Janus Vrindt te koekeloeren naar de alkoofdeuren waarachter daarnet zijn vrouw verdwenen was.

„Wat voer je uit?" riep hij ineens grimmig naar de donkere ruimte.

„Ik verkleed me, ik ga even naar Barendsen," klonk het.

Boozerig bleef Janus zitten mompelen en leelijke gezichten trekken, maar hij zei nog niks. Hij weekte zijn boontjes, wat je noemt. Kwaad, beverig frommelde hij aan de krant, duwde het theekopje wat op zij, schoof zijn tabakspot uit den weg, smeet, met permissie, zijn zakdoek wat verder op de tafel, kort en goed, hij zette me daar in de gauwigheid even een stilleven in mekaar, waar de fijnste fijnschilder van had gewatertand. Maar daar was vrouw al weer uit de duisternis van de alkoof opgedoken. Ze glom van de keurigheid.

„Nou, jij gaat zeker niet mee, hè?" zei ze schits, en zonder antwoord af te wachten, schutterde ze naar de gangdeur.

„Wie zegt je dat," viel Janus giftig uit, „ik ga wèl mee. Natuurlijk ga ik mee. Ja, ik zal niet mee naar Barendsen gaan, mijn beste vrinden . . . . ."

Met stond hij op in een rukje. Maar dan viel hij weer op zijn stoel neer, want met zijn gezondheid was het niet al te best gesteld. Hij sukkelde al een heele poos.

„Doe het nou niet," waarschuwde zijn vrouw, „de dokter heeft je toch nog zoo gezegd, rust te houden."

„Wat rust, wat rust? Ik ga mee . . ."

En hij stond weer op, en hij keek haar eens kwaad aan, en hij ging zijn jas aantrekken.

„Altijd tegen den keer in," pruttelde vrouwlief, toen ze naast elkaar voortstapten naar de Barendsens.

„Wat zeg je?" vroeg Janus op ietwat beverigen toon, want hij had bij het loopen altijd last van zijn beenen, die niet erg goed wilden, en zijn ademhaling was bar gejaagd.

„Je beste vrinden, de Barendsens," spotte ze, „je kent de menschen niet, al val je over ze . . "

„Zoo? dat denk je maar," verweerde Janus zich flauw, want wat zij zei, was een feit. Hij had dat alleen maar gezegd op een oogenblik, zich wat sterk uitgedrukt, omdat hij met alle geweld had meegewild, en dat niet omdat hij het zoo plezierig vond, maar louter omdat zijn vrouw net gedaan had of hij niet meer in aanmerking kwam om uit te gaan, of hij daar te ziek en te slap en te naar voor was. „Nou, jij gaat zeker niet mee, hè?" had ze gezegd. En met zoo iets moesten ze bij hèm niet aankomen. Dan ging hij juist wèl. Ze moesten niet denken, dat hij op alles maar ja-en-amen zei, dat hij op commando maar opzat en pootjes gaf. Geen kwestie van . . . . . En wat die ziekte betrof, nu ja, hij voelde zich ellendig, maar daarom hoefde je je nog de wet niet te laten stellen . . . Hij transpireerde nu wel erger nog dan anders, hij beefde als een juffershondje, een roerig gevoel was in zijn maag, maar . . hij zou zich goed houden, juist nu, omdat hij met alle geweld de straat mee op gewild had. . . En hij kneep zijn vuisten op elkaar, hij klemde zijn tanden opeen, hij gaarde al zijn fut bij mekander om zich goed te houden . . . Maar het gaf niets, het werd hem de baas. Alles draaide voor zijn oogen, den grond onder zijn voeten voelde hij niet meer, en, bons, daar zakte de arme kerel in mekaar als een zoutzak.

De vrouw zakte van den schrik bijna ernaast op de steenen. Gelukkig kwamen er al een paar menschen toeschieten en hielpen mee om Janus een naburig huis binnen te sjouwen. Daar kwam hij langzaam-aan weer tot zichzelf.

„Waar ben ik?" zei hij verward, terwijl hij met bange oogen rondkeek.

„Ja, dat weet ik zelf niet," zei zijn vrouw, terwijl ze bij al haar blijdschap om zijn bijkomen toch verlegen om zich heen keek in de nette kamer vol met dure meubels. „Hoe heet u, mijnheer?" zoo wendde ze zich tot den bewoner, een allervrindelijkst en hulpvaardig mensch, maar vòòr deze nog iets gezegd had, was Janus, alsof er niets gebeurd was, al op hem toegeloopen, en had zich op zijn manier netjes aan hem voorgesteld, handdruk, ... aangenaam geweest . . . alles conform. En na 'n hartelijk bedankje voor de gastvrijheid en de hulp namen ze afscheid.

Buiten was Janus anders heelemaal zijn kwiekheid weer kwijt, het loopen viel hem heel moeilijk, en thuis zat er niets anders op dan maar gauw onder de wol te gaan.

De dokter was den anderen dag al vroeg present, bekeek en betastte Janus, vroeg hem een beetje uit, kreeg niet veel antwoord, tenminste waar hij iets aan had, schreef een drank voor, ging weg en zei dat hij weer gauw terug zou komen.

Een uur of wat na het vertrek van den dokter begon Janus zich een klein beetje beter te voelen, hij ging rechtop zitten, en wilde opstaan.

„Wat ga je doen?" riep zijn vrouw verschrikt.

„Eruit," zei Janus korzelig, maar beslist.

Zijn vrouw meende, dat hij met zijn gewone eigenzinnigheid de straat op wou, en kreunde: „Je zult het wel laten, man, je zult het wel laten. Het regent dat het giet, en je waait bijna weg."

„Wat kan mij dat schelen?" raasde Janus, die alleen maar uit bed had willen komen, en heelemaal niet bedoeld had, naar buiten te gaan, maar nu zijn vrouw het zoo opvatte, dacht hij verplicht te zijn de straat op te loopen, al zou het zijn dood wezen.

Toch kwam het ditmaal niet zoover. Integendeel, zelfs van opstaan kon niets komen, zoo pakten ineens de pijnen hem weer. En nòg kon hij het niet heelemaal onder zich laten, tegen te spreken; tusschen twee aanvallen van pijn riep hij zoowaar nog allerlei dingen die verbeelden moesten, dat hij zijn plan om zoo dadelijk een morgenwandeling te gaan maken, om de weerga nog niet opgegeven had:

„Ik zal me eerst laten scheren," „geef mijn overjas eens op," „die bottines zitten me toch wel wat nauw," en van die aardigheden meer. De dokter zei later, dat het ijlen was, maar ondertusschen, hij riep het dan toch maar . . .

Vrouwlief overbracht er wat mee. Zijn heele leven lang was hij tegen den keer in geweest, maar zoo bar als het in zijn ziekte was! Geen goed garen met hem te spinnen. Zei ze hem, dat hij dit of dat van den dokter niet eten mocht, dan wou hij het juist wèl hebben, met alle geweld, en dadelijk ook.

Zijn vrouw vond er iets anders op; ze zei het tegenovergestelde van wat ze bedoelde. Op een morgen bijvoorbeeld, dat het steenendik vroor, vroeg ze hem, of hij geen zin had om een loopje te maken. Neen, hij ging voor geen geld eruit.

„Kom, verzet je wat. Het zal je goed doen," hield ze aan.

„Je bent gek, mensch," viel hij uit, „de bloemen staan op de ramen; ga jij d'r zelf maar uit, hoor. De mosschen vallen dood uit de boomen. Maar als je me kwijt wil wezen, zeg je het maar . . ."

Een anderen keer moest hij een afschuwelijken drank innemen, dien hij van vroeger kende, en waarvan hij al bij het zien begon te kokhalzen. Maar zijn leven hing ervan af, zeide de dokter. Ze zette de flesch met het groezelig roode vocht op het tafeltje voor zijn bed, en zei: „Daar moet je nou maar niet te veel naar kijken, want je krijgt er toch niets van. De dokter heeft dat verboden." — En hij: „Dat zou ik wel eens willen zien. Geef op en gauw ook."

En zij: „Neen, neen, het is niet goed voor je." — Hij aan het opspelen. Wel bij dit en bij dat, hij moest en hij zou.

Het slot was dat ze, zooals haar bedoeling geweest was met de kijfpartij, hem den drank ingaf, die hem het leven redden moest. „Je moet het dan zelf maar weten. Wat ervan komt, komt ervan," jammerde ze onder wanhopige gebaren.

Intusschen liep het met onzen vrind van kwaad tot erger. Geen lood vleesch had hij meer aan zijn lichaam. En een gezichtje! De stakkerd had met de konijnen kunnen meeëten door de tralies. Het zou wel gauw afloopen met hem.

Zijn vrouw verzorgde hem als een gediplomeerd en liefderijk verpleegster, zoo best. Maar veel goed kon ze nog altijd niet bij hem doen. Wel was hij in den gewonen omgang niet onvrindelijk, maar zoodra er iets gebeuren moest van helpen, drinken, kussen-opschudden of wat ook, dan werkte hij tegen. Zelfs nu nog, nu hij zoover weg was, moest ze met haar gewone kunstjes te werk gaan, wilde hij laten doen wat goed voor hem was.

De dokter had hem opgegeven, en kwam elken dag trouw kijken of hij er nog was. En elken dag was hij er nog, tot nu toe. De buren kwamen hooren of hij nog leefde; fluisterend bliezen ze aan de deur iets van „Hoe-gaat-het-er-nou-mee?" en „zou hij nergens trek meer in hebben?" en „wel, wel, mensch, en sjonge, sjonge, wat een narigheid" . . . Het was eigenlijk wel wat vervelend, die aanloop van buren en een paar menschen uit het dorp; afgezien dan van den last nog, ze waren het niet gewend. Omgang met menschen had Janus bij zijn leven (ja, bij zijn leven, want hij was toch al zoo goed als dood) niet gehad, tenminste niet van beteekenis. Maar die belangstelling had een andere oorzaak. Janus was in den tijd van zijn jeugd een soort van beroemdheid van het dorp geweest, een van de beste schaatsenrijders uit den omtrek, en dat in een streek waar die sport een volkstraditie is . . Ja, zijn roem was nog verder verbreid geweest dan zijn dorp; hij had eens, mogelijk bij ongeluk, maar dat doet er niet toe, . . hij had eens een nationalen wedstrijd gewonnen; maar zijn kampioenschap had maar een blauwen Maandag geduurd, want zijn hart en longen bleken nou niet prima-prima te wezen, en een ander was hem in minder dan geen tijd de baas geweest. Tijdens zijn leven . . . . . werd daar niet meer over gesproken, maar nu werd het weer opgelepeld; in dorpen zijn ze altijd trotsch op hun beroemdheden, want die zijn er gewoonlijk dun gezaaid. En zoo gebeurde het, dat via een al te ijverig dorpeling-correspondent in de Heemburger Bode, het nieuwsblad van de streek, op een avond onder „sport en visscherij" het volgende bericht was opgenomen: — „Men meldt ons uit X. den dood van den heer Janus Vrindt, den oud-kampioen schaatsenrijder. Hoewel de heer Vrindt reeds geruimen tijd aan de edele sport den rug had toegekeerd, meenden wij toch de mededeeling van zijn overlijden aan zijn vele vroegere bewonderaars niet te mogen onthouden."

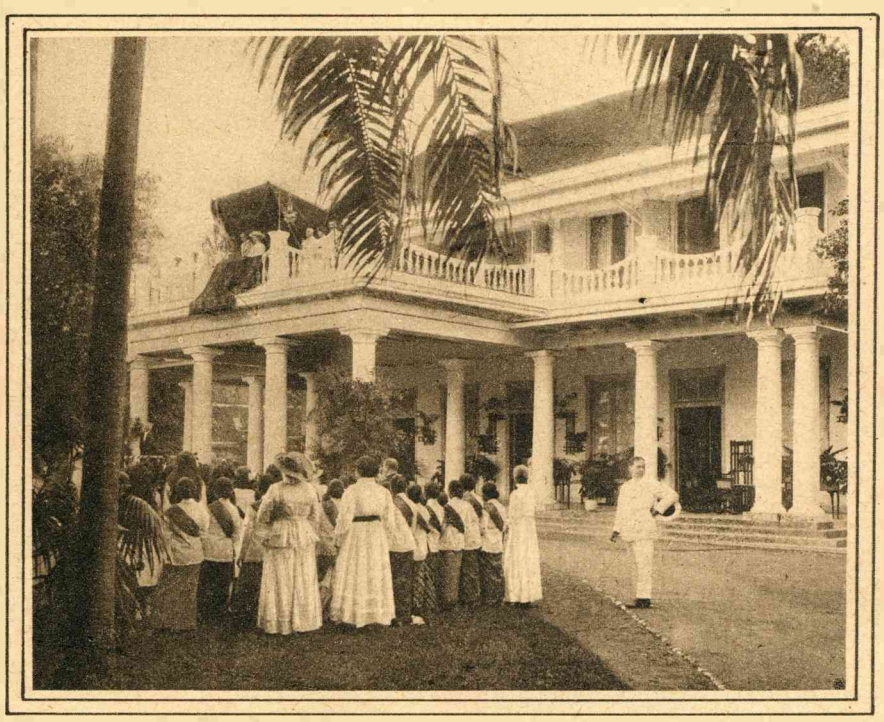

DE GOUVERNEUR-GENERAAL TE SOERABAIA.

Bij het laatste bezoek aan Soerabaia van den Gouverneur-Generaal en diens echtgenoote, hebben de kinderen van de Kartini-school den hoogen gasten een aubade gebracht. Op onze foto ziet men den Gouverneur-Generaal en mevrouw op het balcon.

Toen het blad met dit akelige bericht bij Janus bezorgd werd, voelde hij zich net nogal schappelijk. Op haar bekende averechtsche manier had zijn vrouw weer beproefd hem in bed te houden, maar hij had nu net dien avond een, voor een ernstigen zieke als hij, schandaligen levenslust. — „Hier is de krant," zei ze, „nu moet jij die maar eens op je gemak aan me voorlezen. Dat zal je goed doen. Geen goud zoo goed voor een zieke als kranten voorlezen . . . . ."

Maar haar opwekking werkte net andersom dan ze verwachtte. Hij nam de aangeboden krant.

„Ja, komaan, dat is wel iets," zei hij met een zwakke stem, waarin echter een betrekkelijke tevredenheid doorklonk. Met was hij overeind. En zij was niet zoo goed of ze moest het licht hooger draaien. — „Vermoei je niet, om 's Hemels wil," vermaande ze hem nu, van tactiek veranderend, maar juist daarom begon hij met een zekere aanstellerij van wie-maakt-me-wat en-wat-let-me de krant open te vouwen. Zijn oude liefhebberij bracht hem ertoe, de rubriek „sport en visscherij" het eerst te raadplegen. Maar op zijn best was hij daarmee bezig of hij viel achterover van den schrik. De oorzaak begrijpt U allemaal; alleen zijn vrouw niet. Hoe kon dat mensch ook weten, dat de aanleiding zijn eigen doodsbericht was geweest. Ze had trouwens wel iets anders te doen, want meer dan ooit moest ze den stervende nu oppassen; ze had geen handen genoeg. Maar het akeligste was voor haar tegen den volgenden morgen bewaard. De vroegpost bracht wel een half dozijn visitekaartjes p. c. en twee briefkaarten aan mevrouw de weduwe Vrindt,... hartelijke deelneming,.. onvergetelijke sportman... eens roem van de baan, thans overleden als de eerste de beste, en zoo meer . . . Lang tijd om over die vreemde geschiedenis te denken had ze niet; ze ging naar den zieke, hoorde zijn ademhaling: hij leefde, dat was iets, waar geen duizend visitekaartjes, brieven of bezoeken van rouwbeklag iets aan veranderen konden. Hij leefde. Al was het dan nog maar zoo-zoo, hij leefde. Den volgenden avond las men in de Heemburger Bode: — „Bij nader onderzoek is ons gebleken, dat de heer Janus Vrindt, oud-kampioen op de schaats, niet, zooals men ons gisteren abusievelijk meldde, is overleden, maar dat hij integendeel in leven is. Wij wenschen den kranken sportkameraad een spoedig herstel."

Wie beschrijft (ik wil het probeeren, maar ik weet niet of 't lukken zal,) wie beschrijft de verbazing van de arme vrouw, toen de post haar den volgenden morgen 'n aantal briefkaarten en brieven bracht, waarin de schrijvers zich verontschuldigden dat ze haar den vorigen dag hadden gecondoleerd, maar... zij hadden ook niet beter geweten, en zij feliciteerden haar en hem van harte met het feit, dat zijn dood gewoonweg uit de lucht was gegrepen . . ., met wenschen voor een spoedig en algeheel herstel, en vriendelijke groeten . . ., zelfs hoogachting;... een zelfs brak af met de pen maar niet met 't hart...

De weduwe begreep er niets, niets-niemendal van. De weduwe, ja, de wèduwe, want toen zij kort daarop naar den stervende ging kijken, bemerkte zij, dat hij dood was. Definitief dood. De oud-kampioen was voor goed van de baan.

Dit bracht de verwarring van de arme vrouw op het toppunt. Met groote verwilderde oogen en bevend bleef zij voor het bed staan, en stamelde benauwd: Leven als ze me met je dood condoleeren, en doodgaan als ze me met je leven feliciteeren . . . Janus, Janus. Tot na je dood ben je tegen den keer in geweest.

JAN BLOEMERS.